

DÜŠEVNI LIST

Mêsečne verske novine.

Vu knéni prèkmurske evang. šinjorije reditel
i vödávnik: FLISÄR JÄNOŠ, Murska Sobota.

Rokopisi se morajo v Puconce pošilati.

Ček računa št. 13,586; imé „Düševni list“ Puconci.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvönstvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numera 2 din.

Izhaja ednók na mêsec.

Naprejplačilo gorivzeme vsäki ev. dühovnik i vučitel.

V začétki šolskoga leta.

(Knige pripov. 3. 13 - 14.)

Odrle so se pá šolska vräta i kak na obímanje vövtégnjene materske roké, čakajo te šolaré, mále i velike. Šöla, kak dobra mati, zhräniti šcé deco na svoji pr-saj; zhräniti z mödrostjov, z znánjom, da postánejo dühovno zrèli, odrasli ljudjé i sposobni za živlénje.

Živlénja pöt je në lahko hoditi i brezi pripravlanja je lahkoško i nevarno stöpiti na njö. Tö pripravlanje je včénjé. Brezi včénjá nega znánja, ni rázuma. Sv. Pismo tüdi velí: „Blájženi človek, kí je zadöbo znánje i on človek, kí si je rázum spravo.“ Kí nema rázuma, znánja, tisti je žalosen stvor, ár tistoga ešče i vëka vlecé.

Či glédamo po svëti, tisti národje, gde je dosta analfabetov (oni, kí nevëjo në čteti, në písati), se malo računajo, zaostánjení so, bole vörjejo vu šatringaj, kak pa v evangeliumi, či so vglíh krščeni.

Kí ne vejo čteti, písati, tisti niti eden pozdráv nemrejo poslati läblénim svojim, či so v tühinskom. Nemrejo njihovoga písma prečteti brezi pomöči pismenoga človega. Od svëta samo telko znájo, kelko od drúgi čüjejo. Nezevčenost je vedno na kvár človeki. Zátö nás pa — predvsem pa šolaré naše — opömina Sv. Pismo: Ár je bögše spraviti znánje od správlanja srebra i od zláta je bögši hasek toga.“

Srebro i zlát se hitro zná zgübiti, ali od rôparov odkradnoti, ali tö, ka smo se

nävčili, tö nam nišče nemre, zvün Gospodnoga Bogá zéti, nego ostáne navöke naš düševen kíšč.

Nemák lahko má cëli vršáj srebra i zláta, ka njemi tö hasni, či ga ne vë čedno ponücati i hitro ga raztepé. Pameten človek pa vnögokrát z ničesom začne i z rázumnim živlénjom i z Božov pomočjov si správi dom i pošteni šorš.

Znánje je möč i orožje, štero nás na žitka zmágo pripela. Rázumnost je sveklost, norost pa düševna temnost. Človek za volo rázumnosti kralúje obri stökrát močnëši živázni, obri zemle, morja i zráka.

Včénjé, rázum nás pripela vedno bliže k spoznanji Gospodnoga Bogá. Jezuš Kristuš gda svoje apoštole pošle v svët, njim etak velí: „Ídite po cëtom širokom svëti, včíte vse národe i je krstite...“ Včiti velí nájobprvim národe, ár gde nega rázuma i včénjá, tam se krščanstvo vnögokrát z šatringov zmëša i v bolvanstvo zablödi nazáj. Kak se je tö v srëdnjem vëki, pred reformácijov zgödilo. Reformácija je krščansko cerkev očistila od šatringe, od človeči blödni návukov z tem, da je odkrila sveklöčo evangeliuma. Gde je tá sveklöča zmožno obsijala, tam so národje meli hitro naprëidénje i zrásla je zmožna kultura.

Pri proteštantski národaj je sploh malo analfabetov, malo nepismeni. Med nemci, švédí, norvégi, dánci, holanduši, finci i severni amerikanci se komaj 4—5 lüdi nájde med njimi, kí so nepismeni i tö so navékše tákši, kí so betežni od rojstva.

So pa drúgi krščanski národje (rusi, španjolci itd.), gde je do polovico analfabetov. Zató je pa túdi menje réda túdi v mirovnóm časi. Gda se pa tákši nezevčeni národ zburka, te pa sploh divji postáne i nika njemi je nê več svéto, kak pa rusoskim i španjolskim komunistom.

Nê je istina, ka bi nezavčeni národ leži bilô voditi, kak zevčenoga, samo za „nôs“ ga je leži voditi. Mi pa tó neščemo, ár v vsakom človeki poštújemo Boži kêp. Naša evang. cérkev je že v začétki za veliko štimala šóle. Luther je pravo, ka je šola ograček cerkve. Gde se je zidala cerkev, se je v njéno sôsedstvo zozidala i šola.

Brezi včenjá, rázuma niti navádna zemelska dugovánja nemremo razmiti, nê pa Bože, vekivečne pravice.

Ne smêmo pa pozábiti, da „vsáke môdrosti začétek je bogábojznost“, kak žoltárnik piše. Bogábojznost i vûpaznost v Bogi se morejo naši šolárje v začétki šolskoga leta navčiti i te njigov trûd, njigvo včenjé ne bode zopstonsko, ár dobijo blagoslov od Bogá!

Starišje pa, ki bi svojo deco radi videli ednôk kak srečne i pametne lûdl, naj nigdár ne pozábijo, da trijê domi jestejo, v šteri se človek gojiti more, naj nede živázen, nego sin Boži. Ti trijê domi so: sta-

rišov ali rojstni dom, šola i cerkev. Ti trijê zgojitelje z skûpnov lûbéznostjov i skrblí-vostjov morejo zgájati deco, či ščemo, naj zrêli, za právo krščansko živlénje sposobni lûdjê postánejo ž njih. „Blájzeni človek, ki je zadôbo znánje i ki si je rázum spravó“ — kak Sv. Pismo veli.

Bôg dáj, da naši šolárje vsi tákši blájzeni lûdjê bodejo!

JUVENTUS.

Primož Trubar.

Vu túhini.

Gda so na zapôved štajerskoga poglavára voditeli slovenske reformácie zaprêti mogli i je Trubar pred temnicov na Nemško pobegno, je šô k predgari Dietrichi v Nürnberg, gde njemi je ete naskori preskrbo slûžbo drûgoga predgara v Rothenburgi. Eti se je Trubar oženo s Klaus Barbarov, štera je po rôdi s Celja bila. Z etoga zákona sta se njemi rodíla dvá siná i tri hčeri. Po trej letaj se je preselo Trubar v Kempton, gde je oprávló slûžbo lûtheranskoga farara.

Na Nemškom, v domovini reformácie, se je znao samo Trubar popolno lôčiti od katholíčanske cerkve i eti se je samo spoj v živo v lûtheránstvo, štero je od séga mao z rečjôv i pismom nazveščávo. Andreä Trubarov znameniti živlénjepisec, právi od njega, ka je samo na Nemškom pôsto Trubar „právi krščenik i se po-

Krívda i pokôra.

Roman, písala: Kovatš Frida.

Poslovenčo: SILVANUS.

XXXIII

Peter je večkrát čüdüvajôč poglejúvo na svojo čér. Pred pármí kédul se je ešče bojo za Reziko za volo njéne túžnosti i trûdnosti. Zdaj se je večkrát čüo njéni veselí smêh z dvorišča k njemi i na njê se je močna vola vidla. Od očé se je pomali spoj nazáj potégnola, njéna lûbézen k njemi se je na vseednoščo obrnola, štera je že blízi mrznje hodila. Ali či je po nedelaj v cérkev šla, je pá nazáj najšla svoj veselí smêh i dečki vu vési so pá z žédnimi očmi glé dali za tov lépov deklinov.

Te létne velke počitnice so se prôti konci približávale. Herbert se je neobtrûdjeno včio vu svojoj hiši, sam oča se je čüdüvao nad njim i

nad njegovov paščljivostjôv. Njegovoga slobodnoga časa zádne dnéve je največ na tó potrošo, ka je prehodo celo krajino svoje domovine. Pôt ga je večkrát kre Ehrbacherovoga mlina pelala, ali zaman je glédo za Rezikov, ki se je ogibala zdá farcfa. Skoron se njemi je tak vidlo, da bi se želo za njôv, ali míslí si je z sílov vračo na drûgo.

Topel jezénski nedélni déa je razprestéro svojo lepôto nad pôlami, gda je Herbert ponovno pito sebé, či bi dnes popôldnévi šô k Ehrbacherovim od Rezike slobôd jemát, ali nê. Na srêdo je bilô odlôčeno njegovo odpotúvanje i se je nê mogo odlôčiti, ka bi naj včino.

Gda je glás zvonôv vernike vu cérkev zvao, je Rezika vu svétašnje oblečeno stála pred očom. Na obrázi se njê globoko srčno občúténje vidlo i vu očáj njê je edna prošnja ležála, kak nigda.

„Papa, jas mam edno prošnja k tebi, štero mi gvúšno spuniš. Dnes je nedela i mené bi

trdo v včenjej i veri.“ Kak Luther tak je tudi Trubar vido prihajati te slednje čase, gda se človek odlóčiti more ali za Kristuša ali za Antikristuša. „Vsakši človek ráj spozna toga Antikristuša, šteri zdaj po svéti hodi v ednoj človečoj podobi i šče s človečimi rástavami, z lažnivóv predgov, z oblúbami i gróžnjami odvrnóti ljudi od svétoga evangelioma, od té žive, čiste, istinske Bože réči.“ Záto „eden verni človek najoprvim tó dobro misel i rávado rá na sebi, ka lúbi Božo réč, samo njó drží za istinsko i samo nej verje. Ka pa ljudjé gučijo, včijo ali delajo — pa naj bodo to vsi očáki stáre ali nóve vere... rimpápe... púšpeki, ali štokoli — naj eden verjavóči človek poglédne, jeli se nji rávuk i vsa djánja glíhajo z Božimi rečámi, štere so v svétom písmi zapísane.“

Gda je zdaj etak zišlo Trubari spoznanje svétoga písmá, te je vido samo prav, kak daleč so v njegvoj lúblénoj domovini „od te práve stáre vere.“ Ali pregnáni je bio s svoje domovine, štero je tak preveč lúbo, i nej je mogo svojim slovenskim bratom glásiti toga čistoga evangelioma. Daleč je bio od nji i nikšega vüpanja je nej biló, ka bi se slobodno naskori domó povrno. Ali njegva lúbèzen do svojega národa i njegva goréčnost do evangélioma je prevelka bila, kak da bi on nêmo mogo g'édati na svoj sirotínski, toga čistoga krščanskoga rávuka orópani slovenski národ. Záto je zdaj za

perom ségno i spuno je svoje zdávne sni, da bi se slovenski jezik píso i čteo, kak drúgi jeziki.

Prva kniga, štero je Trubar vódao, je bio Katekizmuš, zdržavajóči poglavítne návuke evangeličanske vere. Tó je bila rojstna vóra prve slovenske knige 1550. leta. I stem si je Trubar zaslúžo imé prvoga slovenskoga pisátela. Ali te, gda se je Trubar, daleč od svoji lúbléni Slovincov, s knjigami obrno do nji, je edno velko težkóčo mogo obládati. Slovenski národ je naimre ešče nej znao čteti. Rêdki so bili oni, ki so hodili v šólo i tudi tej so se latínski i nemški včili. Záto je Trubar s Katek/zmušom vódao eden Abecedárium, s šterim je svoje čtítele najoprvim rávčo čteti. Svoj abecedárium je zvao „edne mále knige, s šteri se ti mládi i preprósti Slovenci morejo zléhka, v krátkom časi se čteti navčiti. V tej so tudi tej vékši artíkuluši krščanske vere i edne molítve i so napisane od ednoga prijátela Slovincov.“ Sledi právi Trubar od ete svoje knige, ka je tó prva proba, jeli se dá tudi slovenski jezik písat i čteti. Ár je pa v oni letaj tudi na Nemškóm prepovedano biló evangeličancóm svoje včenjé razšürjavati, je Trubar na svoji knigi nej mogo napísati svojega iména, nego podpisó se je kak: Prijátel Slovincov. Tudi tiskar Morhart v Tübingi, ki je knigi vódao, se je skrio za iménom: Jernej Škrjánec iz Erdélja.

Zdaj je spozno Trubar Vergerija, prvejšega katoličanskoga púšpeka, ki je tudi s slovenske

preveč veselilo, či bi z menov šó vu církev i potem k sv. spóvedí.“

„Jas naj...“

„Ja papa, ti moreš dnes i se jas z srcá vüpam, ka boš!“ Tak méрно i rêsno je právla, ka se je Ehrbachera trda nátura do najviššjega razburkala. Tak hitro se nedá podvrčiti.

„Jas sem od konfirácije mao nê bio pri spóvedí i niti nemam zroka na tó rávno dnes idti. Zakaj?“

„Jas sem samo tak míslila, nebi rada, či bi ti ednók žao biló, ka si mi želénje nê spuno.“

„Ti tak gučiš, da bi mréti štela, jas se z tehom niti vónespoznam i niti vóle nemam v církev idti.“

„Kak se ti vidi, papa, Bóg z tehom!“

Vu církví je Herbert igro za slobód na svoji lúbléni orgolaj. Rezika je samo pred rébe glédala vu daljno i oči so se njé čúдно svetile. Sam Wágnér farar se je čúdivo nad njóv.

Pri obedí jo je oča liki nedovedóč pito:

„No Rezika, je dnes nači biló vu církví, kak pa drúge dni?“

„Nê papa, nika nê nači, samo je Herbert igro na orgole, on tak lepó zná igrati.“

„Te sem pa dosta zamúdo.“

„Nê dosta, papa, samo tó edno, ka bi se z Gospodnim Bógom vózmériti mogo.“

„Tákša sila je tó?“

Rezika je vu tanjêr glédala na očé gróbe reči. V Petri so se dívji čeméri obúdíli; ka si míslí dónok, ali pred njénim poglédom je dónok nê vüpo goripog'édnoti.

„Jas pa tak míslim, papa, ka je za tó velka sila, ešče zadosta rano zvêš, zakaj.“

„Ti vedno tak vu skrivnosti gučiš, lahko bi z tvoje deteče lúbèznosti odkrito malo razložila, nê zaman ka si vedno tam zgoraj pri toj bagáži. Lahko bi mi že napré povédala, na kel-

zemlé prišo na Nemško. Večkrát njemi je píšo Vergerij, jeli bi ščeo on svéto písmo na slovenski i hrvaški jezik obrnóti. Ali nej sta se mogla sporazmeti. Vergerij je mislo na níkši nŕvi jezik, šteroga bi náj Trubar stvŕo tak, ka bi ga mogli razmeti vsi slovánski národí. Trubari se je pa nej šlo za eden vseslovánski jezik, nego v prvom rédi za tŕ, naj tŕdi razmi vsakŕi človek tŕ, ka de on píšo. Záto bi se svéto písmo náj zŕseb obrnŕlo na slovenski i hrvaški jezik. Pa tŕdi domáča slovenska gospoda je Trubarovoga mišlénja bila. I gda so njemi obečali tej svojo pomŕč, je začno Trubar obráčali svéto písmo na kránjsko slovenski jezik. Pri tom je nej isko „visiki i kŕnŕšni, novi ali nepoznáni réči, nego te gmajnske, kránjske, preprŕste, štere vsáki dobri preprŕsti Slovenec lahko more zarazmeti.“ „Ár moč svétoega evangelioma ne stojí vjlépi réčáj, nego v tom dúhi i toj istini.“ Etak premišláva pač eden reformátor, komi se nejde v prvom rédi za lepoto i čistost jezika, nego záto, naj ga kem več „lŕbleni preprŕsti Slovincov“ zarazmi. Jezik je eti samo škŕr; i bole preprŕsti je, več lŕdém se odprŕ pot k evangéliomi.

(Dale.)

Jestejo bogátcí, ki z-svojov vrŕdnostjov tak živŕjo, da od njih drŕgo kaj nevejmo praviti, samo ka so bogátcí.

*

Sen je počtvanje, — smrt je globoki sen.

ko falájčičkov mi raztrga vrág dúšo, či ednŕk zbŕgom povem etomi svŕti?“

„Nika nŕ tŕ, papa; ti si vu žitki dosta lépoga zamŕdo.“

Rezika je stálno odbijala očŕ zagovárjanje. Po obedí je Peter z goréčov píšov stao pri okni.

„Papa!“

„Okŕli se je obrno i samo je edno blŕdno bojazen vido vu Rezike očáj. Bŕle trepetájŕče rokŕ so se zdignole proti njemi, tak se njemi je vidlo, da bi té že z dávnŕ pozáblenoga groba prišle naprŕ.“

„Papa! Povŕ mi samo edno lépo réč, samo ednŕk mi povŕ Bože sv. imŕ z pobožnostjŕv, samo edno minuto boj' vu žitki tvojem Bože déte!“

„Ti Rezika, zdá mi je že tá komedija nŕra. Ti lahko delaš za mojo volo, ka ščŕš, lahko se čŕli dén pred ednoga tarkastoga norca kŕpom

Reformácia v Prekmurji i Medjimurji.

(Vzŕto i poslovenčeno z knjg Dr. Payr Sándora, theol. profesora v Soproni. — Jts.)

(Nadaljávanje.)

Medjimurje. — V Medjimurji, na imánji Zrinji grofov so v sledŕči mŕstaj bílé evang. gmajne: v Čakovci, Štrigovi, Maloj Subotici, Murskom Središči, Relnici, Nedelici, Vinici, pri Sv. Martini, St. Mariji, St. Vidi, St. Mihali, v Belici, Prelogi, Sv. Jŕrji, Kotoribi i Legradi.

V Medjimurji so reformácie nájvékŕi podporníki Zrinji grofevje bíli, med šterimi tam nájdemo toga velikoga jušáka „Szigetvára“, prvoga Zrinji Mikloša. Té se je l. 1510 narŕdo, l. 1543 si je vzeo za ženo Frangepan Katalino. Drŕga njegva žena, Rozenberg Eva, štero si je l. 1564 sept. 21 ga vzeo, je že evangeličanska bíla, či casarskoga „kamaráša“ R. Vilmoša, na Čŕhškom. V Dobri sta se zdála. Z Nádašdy Tomášom sta l. 1549 okt. 22 ga zvézala večno prijátelstvo. Drŕgi njegovi prijátelje — Horvath Marko, Erdŕdy Peter, Batthyány Boldizár, Bánffy Štefan i Láslo, Ungnád Jánoš itd so navéksŕe tŕdi evang. vere bíli.

Svojemi prijáteli, Ungnád Jánoši, ki je za volo svoje evang. vere z Štajerskoga (gde je kapetan b'ŕo) v Wŕrtemberg mogo pobegnoti, je spuno tŕ prošnjo l. 1558 i 61, da se na njegovom imánji lahko šírijo horvatske proteštantske

na kŕlenaj okŕli vláčiš, tŕdi lahko za méne molíš, či se ti tŕ tak vidi, ali menŕ pŕsti pri méri. Ti boš z časom spoj zmŕšana i tŕ činí to veliko prijátelstvo z onimi tam zgoraj. Jas sem ti tŕ nŕ zabráno, ár sem znao, ka te veseli, ali menŕ ne poskŕsi z žegnjenov vodŕv škropiti,

Zdá malo okŕli poglédnem v mlíni, Sepp se vu zádni časi nika ne briga za delo. Ali či nazájpridem, bi te rad malo veselŕšo vido, Rezika.“

„Ja papa!“

Drevŕno je stála Rezika pri okni, rokŕ so njŕ trŕdno visile zkre tŕla, čŕla njŕna postáva se je tak vidla, kak da bi edno teško bremen nosila. Zdá je vŕnŕ Herbert šŕ mimo. Gvŕšno je vu lŕg šŕ njegovoga stároga očŕ, štero je po njegovej smrti oča njegov herbo. Žŕ kak déte je lŕbo brŕzje, štero je za Ehrbacherovim mlínom na brŕžki bílŕ.

knige. Trubar Primož, slovenski reformátor je l. 1562 več prot. knjig dao zvezati za Zrinjia.

Da je Zrinji Mikloš proteštant bio, svedoči tudi tó, ka so se ž njegve junaške smrti proteštantski duhovničke z velikim poštovanjem spomenili, da je svojo krv točo za Kristuša.

Mlájši Perlaky Márton duhovnik v Lévi v svojem l. 1646 pisanom pismu pravi, ka je Zrinji Mikloš i toga sin Gyüri tudi kalavinskoga vavlúvanja bio. Čehške historie tudi od toga gučijo, ka je Zrinji M. evangeličanec bio i záto je bila prisiljena Rosenberg Eva v evang. cerkev stópití. Z tóv ženóv je ednoga pojba meo, Jánoša i edno čér. Po njegovoj smrti je ešče tá mláda (25 l.) vdovica nazáj v Čehško odišla z svojima detetoma i l. 1578 je ednoga taljana, Gassoldo Pavla žena postála i je nazáj stópile v pápínsko cerkev.

Zrinji M. deca z prvov ženóv so vsi proteštantske vere bili. Kulčár Gyüri, Lendavski učitel je svoje drúge knige (l. 1573) njegovim trem sinom pripravóčo — Zrinji Gyürivi, Krištofi i Mikloši.

Čerí njegove so bilé: Ilona, Katalin, Dorotja, Oršola, Borbála, Margit i Magdolna.

Po smrti Z. Mikloša je poglavár familije Gyüri postano. Krištof i Mikloš sta rano mrla. Gyüri se je l. 1549 ápr. 13 ga naródo i v proteštantskoj veri se je osnávlao. Za ženo si je zeo Ano, Arco Pырzhus grofa i Sréchy Márije.

čér. Zdávanje je v Soboti bilô 1568 jan. 11-ga Z svojov mačijov, Rosenberg Evov se je vno go právdivo.

Horvatški historio pisci pravijo, ka je 20 lét bio star, gda je očivesno vópkázo svoje proteštantsko čúténje i na nagovárjanje barona Malakoczi Mikloša je kat. duhovnike pregno, cerkvi pa prék dao proteštantom (l. 1569). Célo Medjimurje je sprejelo reformacio zvün Čakovskoga „pálož“ klóštra, šteri je Sv. Jeléne imé noso. Tó je Z. Gyüri l. 1580 vóorópo i perjela (gláv-noga baráta) dao zaprétí. Ali eta poročila so stanovito pretirana.

On i žena sta nê samo vogrské proteštante pomágala, nego tudi one, kí so z Štajera pobegli. Eden l. 1598 z Štajera pregnáni düh, po iméni Snolscheck Jánoš, piše z Varaždina, da sta ga Z. Gy. i Herberštejn Jánoš v svojo obrambo vzéla. V Čakovci je ete evang. duhovnik záto nê osto, ár se je tam tê hip preveč širilo kalvinstvo i tudi nikši zgrablivi beteg je bio tam. Záto je odišo v Varaždin. L. 1598 so Trubar Primož ljubljanskoga duhovnika tudi Z. Gy.-vi pripravóčali v obrambo. Sledi je k kalvincom stópo, kak je tó spísma Perlaky Márton duhovnika viditi.

Veliki podpornik je búo Z. Gyüri pisatelstvi. Hofhalter Rudolf tiskárnára, kí je za volo svoje evang. vere z Beča pobegnóti mogo, je l. 1574 z Lendave na Nedelico pözvo i s tem je

Za edno pôl vóre sledi je Rezika eden méhki béli rôbec vzéla okóli pleč i se je na isto pôl vzéla. Herberta je na ednom penjê sedéčega najšla globoko vtonjenoga v glédanje. Med vékami je eden fúček fúčko edno késno pesem, z zemlé se je mární jesenski díš vzdigno, šteri je od preminjenosti i smrti pripovedávo i obrí trúdni pôlaj so vrane kávkale. Herbert je to približávájóčo nê vzéo na pamet.

„Herbert!“

Ete se gorobúdi z mišlénj. Ga že pri svetlom dnévi postrašújejo skúšnjáve? Povsúd i vedno je čúto te méhki glás. Okóli se je obrno i vu téli ga je zagledno pred sebo.

„Skoron bi me prestrášila, tak sem bio zamišlení. Ti tudi tak rada máš tó mesto, kak jas?“

„Nê, Herbert, jas rêdko pridem ese gori k tvojím drevjam. Dnes sem te vidla mimo idti i

sem za tebo prišla. Rada bi od tébe slobôd vzéla.“

„Slobôd? Ah, ti si zvédla, ka v srêdo odpotújem, tó je jáko lépo od tébe. Dónok jas bi gvúšno prišo ešče prvle k vam vu mlin.“

„Rêsan? Tó je lépo od tébe, ali meni je sila. Odidem z dôma, vütro, mogóče ešče dnes.“

„Odideš z dôma? Ja kam pa míslíš idti?“

Ona je z velikimi očmi skrivnostjôv napunjeno glédala na njega.

„Preveč daleč, Herbert, dónok — tó je moja globoka skrivnost, vém ešče precí zvéš. Jas se vúpam, ka de tam bôgše, kak domá. Nê mi je več za ostáti, vse je pústo i prázno okóli méne, mrzi se mi, falí mi lúbézen i ne morem jo nájditi. Jas bi te rada nika prosila, či boš z Hansom pá gučo, pové njemi, ka ga ešče ednôk obslédnjim dam pozdraviti i naj mi odpústi i me pozábi.“

dao štampati Bučič Mihál šinjora horvatške spi-se, šteri so se pa za nás zgúbili. Tò tiskarno je 1586 v Varaždin dao prnesti i gda je Hofhalter v Nagy árad odišo, na njegovo mesto je Manlius Jánoša pòzvo, kí je pa na zvánje Erdődi grofov že l. 1587 Monyorókerék odišo. Zrinyi je mrò v Vépi l. 1603 máj. 4. ga.

Veliki podpornik Medjimurski proteštantov je bio prijátel Z. Gyüriva, st. Mallekóczy Mikloš kapetan Bajcsavára. Svoje imánje je pri Sv. Martini meo. Tú je djáni v familijsko kriptu l. 1603. Njegov sin, Mikloš, je túdi veren prof. bio. Té je l. 1614 ga baronski rang dôbo. L. 1625 je Z. Mikloša vdovico, Széchy Lizo vzeo za ženo. Zagrebečki pùšpecke so se njemi ešče 1635. i 41 ga leta protili, da njemi vzemejo imánje, či ne stòpi nazáj v rimsko cerkev.

Zrinyi Gyürivi sta dvá siná ostala: Mikloš, šteroga prva žena je Nádasdy Ana, drúga pa Széchy Liza bila. Brezi decé je mrò l. 1625 Te mlajši sin, Gyüri je Széchy Magdolno vzeo za ženo. V Soboti je bilò zdávanje v evang. cerkvi l. 1619 máj. 19 ga.

Kak Perlaky Marton piše l. 1646 ga, je oča (Z. Gyüri) kalavin bio, ali Mikloš i Gyüri siná sta evangeličanca postanola. Mikloš za volo evang. žené, Gyüri pa záto, ár se je v dvòri Thurzo Gyüri nádora zgájao vküper z sinom toga, z Imrijom. Thurzo familija je pa vrèla evang. familija bila.

Z. Mikloš i Gyüri sta toga „Sziget“-skoga junáka vnúka bila. Mikloš je brezi decé mrò, Gyüri je pa od Thurzojov v Beč, v casarski dvor prišo, gde ga je Pázmány Peter (ki je z kalavina postano pápinski nadškof Vogrske) v rimsko cerkev spravò. Ešče l. 1618 je proteštálivo próti skončanji horvatškoga držávnoga zborá, z šterim so proteštantske dühovnike vòzapo-vedali z Horvatške. L. 1620 ga je njegov dvorski dühovnik ešče te reformirani Szilágyi Štefan. L. 1622 ga je pa že v pápínskoj cèrkvi i kak drúgi, ki so zatájili svojo cerkev, je túdi on hùši búo od rojeni kat. ov. Hitro je pregno vse proteštantske dühovnike z Medjimurja. L. 1626 se v ednom písmi hváll, da je več, kak 10 dühovnikov vòstiro. Žena njemi je ešče nadale evang. ostála i v evang. veri je gojila dvá siná, Mikloša i Petra. Z. Gyüri je z 30 letnoga vereboja smrtno bolezen prineso i l. 1626 je mrò v palači Pázmányá v Požoni. (Dale.)

Domá.

Vidim te pá znòva
Dòma mojga zemla,
Kak te je mo' dúša
Viditi želèla!
Tvoje cèrkvi tòrem
Gledéči vu nébo,
V-dúhi obinòti
Stòkrát, ino šòlo!

„Rezika, ti tak skrivno gučiš, on je nè z svèta odišo i páli pride gvúšno i zakaj bi bio on hùdi na tébe?“

„Jas sem ga jáko razžalostila, i se čúdí jem, ka je tebi, kak svojemí dobromí prijátelí, niká nè povedo od toga. On je dober bio k meni, ali jas sem ga nè mogla líbiti.“

Herbert je goriskočo i k deklini je stòpo.

„Rezika, zakaj si nè mogla njegovo líbé-zen vrnòti?“

Ona je mérno glédala na njega, okòli er-déči vúst se njè je eden dròven smeh obúdo i ti dvé máilivi grabici na licaj so njè záčale na-ráji trepetati.

„Tò ti práviš, Herbert?“

Eden drúgomi sta vu nároče spadnola i sta nè znala, kak je tò prišlo, ka je Herbert v divjoj náklonosti vedno ponòvno kúšúvo njéne mehka vústa i na ráji je šòšnje vu vúha njéna:

„Rezika, za méne si žalúvala cèli čas, jas sem kriv, ka si zgúbila tvoj veséli smèh. Samo zdá znam, zaká si tak trúdna, žalostna postá-nola, siròta Rezika.“

„Nè sem siròta, Herbert, tí si me obino i si me kúšno. Jas znam vse prenositi, samo či znam, ka me ti líbiš.“

„Rezika!“ zakriči glasno Herbert, štero imé se je z bregòv vedno bole pomalè nazájčúlo — Rezika! — Rezika!

„Jas sem se z cèlov močjòv bráno próti toj líbézni i bi odišo od etec brezi toga, ká bi se ovado, či ti dnes nebi prišla, ár — Rezika — jas sem že nè več sloboden.“

Rezika je samo stála i z mótnimí očmi glé-dala vu práznočo. Eden globoki zdüháv se je vdrò žnjé prs i se je z rokámí za edno brezo zgrágila.

„Ti si že nè več sloboden? Edna drúga

Spomína posvêt si
Mam vužgáti v-srdci,
Da mi naj presvêti
Prav, vse — vse goréči.
Pri plámní posvêta
Se mi zvužgé dúh moj,
Ka pá znôva vidim
Tebé, drághi dom moj!

Telko sem se i tá
Blôdo že po svêti,
Da sem se že ednók
Domô meo vrnôti.
Gde me, kako ftička,
Čaka toplo gnezdô,
K-materi se stísнем,
Vu njé krilo lepô.

Zglási se zvon milo,
Kak doni njega glás,
Mila, drága mati
Opominajo nás:
Pokleknite dolí,
Molte, drága deca:
„Blagoslovi nam dom,
Bôg, nebeski Oča!“

F. J.

Podpérajte „Dúševni List“!

vláda tvojo lúbézen, štera je meni to nájdragê
i nájlepše bilô na svêti? O Herbert, zakaj sem
rávno jas tak nesrečna, na edno minuto blážen-
stva pridó vedno vekivečnosti z mantre i trp-
lénja.“

„Rezika, poslúhšaj, jas te lúbim, samo je-
dino tebé. Jas bom ešče dnes gučo z mojimi
roditelami, momentálno ne nájdem z toga vöpôt,
ali nikaj se more zgoditi. Te šorš nemre želeti,
ka bi obádvá nesrečniva bilá, Rezika, moja drá-
ga Rezika.“

Ona se je vóvtrgnola z njegoví nároč.

„Povê, Herbert — lúbi te — ta drúga,
preveč?“

„Ja, Inga me preveč lúbí, ovak bi si nê
mené, sirmaškoga dijáka zebrála, da bi lahko
bogáče vzéla.“

„Je lépa?“

„O ja, Rezika, dônok daleč nê tak lépa,
kak tí. Naj tí pokázem kêp od njé?“

„Drži, ka máš, naj ti nišče ne vzeme korôno tvojo!“

(Ozn. 3, 11.)

Po vödánji St. Stone spisao za svoje verebrate eden
evang. presbyter.

Bratje moji! Milošča vam i mër od Bogá,
Očé našega i od gospon Jezuš Kristuša!

„Či vi ostánete vu mojoj réči, zaistino ste
moji vučenicke i spoznate istino i ta istina oslo-
bodí vás.“ (Jan. 8, 31 32.)

Z-etimi rečmi našega zveličitela Jezuša
Kristuša se obrném k vam, gda vás vu eti rečáj
ščém hábati od sektášov, ki so se odtrgnoli od
evangelíčanske krščanske svéte matere cêrkvi i
se pod rázločnimi iméni razšúrjavajo, ali močno
sem ogvúšani, ka so túdi od bože istine preveč
daleč odevdarili, od njé so se túdi odtrgnoli.

„Vsa vardévajte“ — veli Pavel apoštol —
„to dobro obdržte, od vsega pa, ka se za húdo
vidi, se varte.“ (I. Thess. 5, 21—22.)

Vu vardévanji vsega i vu z-eti shájajóči
skúšenj nabéranji sem obstaro. Sektáški apoš-
tolje so túdi mené večkrát skúšávali, ali hvála
Bôgi, spoznao sem istino i ta istina me je oslo-
bodila od nji i od zablôde. Zdjaj že se k tisto-
mi držim, ka imam i nišče mi nemre vzéti
korône moje. Drághi bratje! Nasledújte eto példo
mojo!

Znam ka bodo ništerni med vami pravili:
„Ka za slaboga pa vendar delajo tej sektájsje?“

„Ja!“

Tak na tihoma je povédala, ka se je té
„ja“ komaj čílo i za krátko malo je že v rokaj
mêla kêp od barnáste Inge. Dugo, dolgo ga je
glédala i ga je brezi réči nazáj dála. On se je
prestrašo od dúgoga mučanja.

„Rezika, guči dônok!“

„Pústi, Herbert, — vütro — vütro,“ edno
brezi/skuzno hrípanje jo je trôsilo, „ta drúga ne-
smê nesrečna biditi za volo méne.“

V velikoj bolezní se je vrgla njemí na prsi
i on jo je močno k sebi stisno.

„Rezika, zdá znam obrvim, ka je lúbézen,
ono drúgo je velka zblôda bíla.“

Zdá se ona náglo odtrgne.

„Herbert, tákše zblôde dostakrát húdi nás-
haj prineséjo i se žmetno, ah preveč žmetno
poprávijo.“

„Tí me direktno zoságaš z tvojimi rečmi,
ešče de vse dobro.“

Jeli je ně hválevrědno tó, ka zrendelüjejo svojim vernikom čtenjé sv. písma — i pokôro, povrněnje, pobôgšanje, nŕvi žitek želejo od nji ?“

Istino máte. Vsa eta so hválevrědna činejnja ! Jeli pa je nej tŕdí naša dužnost vse eto ? Jeli je nej dužnost Kristušovoga vsákoga vučenika čtenjé sv. písma i žitek pôleg Kristušovoga včenjá ?! Nej je samo tak hválevrědno, nego narávnošť krščanska dužnost

I. čtenjé sv. písma.

Věm sam Jezuš veí : „Zbrojávajte písma, ár vi tak štimate, ka vu njih žitek vekivečni máte i ona so, štera svedočijo od méne.“ (Jan. 5, 39)

Ali bratje moji ! Sv. písma pravilno čtenjé je nej tak lahko dugovánje, liki tó níkáki mislijo ! Što ščé nájmre sv. písma z náshajom, z dŕhovnim podígávanjem čteti, tisti more predvsem znati, ka je sv. písma rejč boža i — rejč boža je istina. — (Jan 17, 19.) Z pobožnim čtěnjem, z molěnjem, z verov, moremo jo prijěti (Jan. 8. 46) Cělo sv. písma moremo čteti, nej samo nŕvi zákon. (Luk. 16. 29. ; Luk. 24. 27. ; II. Tim. 3. 16—17.)

Nesmimo je pôleg tiska, nego pôleg dŕha rozuměvati. (I. Kor. 2. 14. ; II. Kor. 3. 6)

„Ne smě vera naša býti vu mŕdrošći človŕoj, nego vu zmožnosti božoj.“ (I. Kor. 2. 5.) Nesmimo tak ně pôleg svoje človeče mŕdrošći

„Vse de dobro. Ja Herbert tó more býti. Bojdi blážení, lŕblění, jedini Herbert — Zbŕgom !“

Rezika je po koniki běžala doli, da se njě je běli rŕbec vu vŕtri kak metŕlec plahoto, tak je vŕvido, da bi smrten šlár blo. Vseglih, ka je tó žalostna vŕra, se je Herbert dŕnok smeháti mŕgo. Kak je njegova Rezika tŕžna bila i kak se je on z silov bráno i dŕnok je njegova borba zamanska bila, ár jo je že od koleđi mao lŕbo, od onoga dněva, gda je vu velkom fŕtoji pomágala materi spečenjé delati na božično drěvo.

Herbert je pomali tŕdí domŕ stápo, pre-mišlávajŕči si, ká bi tŕ činiti bilŕ. Najbŕgše bode, či vse pově svojim starišom i de je za tanáč i pomŕč proso. Ešče dnes se ednŕk naspí na tŕ i vŕtro rano de k oči šŕ.

(Dale.)

raskládati. Nikaj se nesmi pridjáti njemi, ali kaj vkraj vzěti od njega. (Osn. 22, 18—19.)

Potom pa : nespozábmo se níti s toga, ka „jestejo ništerna žmetnoga rozměnja dugovánja, štera ti nezevčeni i nepokrepleni preobráčajo, liki i ta drŕga písma na svojo lastivno pogibelnost. (II. Pet. 3. 16) Etakša dugovánja nesmimo mi pôleg svoje človŕče mŕdrošći raskládati, (II. Pet. 1. 20.) nego na raskládáanje etakši mejst tiste moremo opitati, ki so na tŕ pozváni. (Ap. dj. 8. 30—32.) No i zdá vás pitam : Jeli sektášje v etakšo formo čtějo sv. písma ? Samo opazŕjte, kak raskládajo v njega ali ž njega neverjetno drŕgo liki od koj je tam pravzaprav rejč. Mi ne potrebŕjemo nepripravne človŕče istine, gda nam Jezuš božo cělo istino glási !

Glědajmo zdaj že tŕdí ono drŕgo hválevrědno dugovánje, štero sektášje od svoji vernikov zahtevajo, nájmre

II. pokôro, povrněnje, prepordjenje.

Što ščé tajiti tŕ, ka so eta vsa hválevrědna dugovánja ? Cělo dužnost i tŕ vsákoga kršćenika neodlášliva dužnost, nej samo sektášov. (Ef. 4. 22.—24. ; Jan. 3. 3—5.)

Nemremo se s tem rávno hváliti, krščanski človek se níti ne preštímáva, níkáki se pa dŕnok hválijo z nasledŕvajŕčimi dogodki :

Pred tem sem světešnji dén v oštariji preživo i dokeč so drŕgi krščanski vernici vu cěrkvi molili, popěvali, tečas sem jas sedo pri alkoholnoj pítvini, se kártao, prekličajao Bogá i lŕdi. Zdaj pa níti ne poglědnem prŕti krčmi, nego hodim vu cěrkev, kárte sem vu ogenj lŕčo i naprej sem vzeo biblijo. Do tegamao sem se pernĳao, svajŕvao ; zdaj molim i díčim Bogá i vu méri živěm z vsákim mojim bližnjim.

Do seĳamao sem vŕvao šatringam i comprnijam i ošpotávao sem právo vero, zdaj se samo vu Bŕgi vŕpam i od njega čakam vse dobro.

Do etigamao sem zapravlajŕč po lahkoškom živo i vu strádánji nihao ženo i deco svojo, gda so pa jočěč prosili od méne krŕha, sem jih bŕo i mŕáto ; zdá je že lŕbim, oni tŕdí meně, ár sem spoznao istino i rozměnje ete apoštolске rejči ; či se što za lastivne svoje i nájbole za dománje ne skrbi, vero je zatájo i od nevernoga je lagooněši. (I Tim. 5. 8)

Do teĳamao sem kradno, vkanĳvao, zdaj sem že vsa eta tánihao i mojim bližnjim sem

vsáko včinjeno škodo povrno — vkrádnjenoj sekeri ešče štíto túdi — i tó me pomíri, ár je znamenje toga, ka sem se povrno, pobôgšao, líki níгда Zakheuš. (Luk. 19 8)

Jeli je vse tó nê hválevrédna sprememba ? Tak je, bratje moji.

Dónok pa od pokôre, povrnénja i preporodjenjá pálik moremo zamerhati, kak že túdi prve, ka je tó nê tak léhko dugovánje, kak vnôgi mislijo! Ne zgodí se tó vsígdár tak na nágli, po čúdnom, ár pokôra, povrnénjé i preporodjenjé istínsko more bití. (Efez. 4. 23.), da ne bodemo tákši, kak tí skazlivci, kí so prispodobni k obeljenim grobom. (Mát. 23. 27.)

Popolno more ono bití, nê ka bi samo níšterne svoje grêhe tániháli, drúge pa obdržali, ali spoj nôve na sébe vzéli. (Žolt. 18. 13, 14) Prevedno túdi more tó bití, ár z pobôgšanjem žítka nígdár ne moremo gotovi bití. (Pripov. 20. 9. Jak. 3. 2.)

Pobôgšanje žítka more bití končno túdi vsígdár ponižno, „ár či bodemo pravili, ka grêha nemamo, sami sebê vkanimo i istíne nega v nami.“ (I. Ján. 1. 8.)

Záto te rêsan povrnjeni i grêhe požalúvajóči krščenik ne bode sebê za spravičanoga, brez grêha bodôčega, svétoga držao i gláso, líki on gízdav farizeuš, nego bole poráča sebê vu božo miloščo i od njé čáka spravičanje líki on ponízen publikánuš. (Luk. 18. 5-14)

No, pitam vás po vsem tem: jeli tak činijo sektáše? „Z njihovoga sáda je spoznate“ veli Jezuš. (Mát. 7. 16.)

Jeli ne vidíte, kak so preštímani, gízdávi, nadúti; stanovito líki on farizeuš, šteri je svoje namišlene jákosti ešče pred vsaznajóčim Bôgom túdi naprêprinášao. Jeli nevezmete na pamet, kak se ogiblejo drúgi pošteni lúdi? Kak da bi gospon Jezuš Kristuš ne bi velo, ka lúbté vaše bližnje... ešče vaše protivníke túdi. (Mát. 5. 49)

Jeli ste nê skúsili, ka se stem povídjávujo med seboj, či drúge léhko v njihovej veri vkle-nejo? Kak so potíhnjeni, „v ovčeni odévka j priháju k vam.“ (Mát. 7. 15) I večér vu kmíci hodíjo, — „bole lúbiyo kmíco líki svetlost, ár so njihova dela hída.“ (Ján. 3. 19.)

I celô, ka se oni samo bože rejči držijo! Srmácke! Zaistino se jí pristájajo reči našega Zveličítela od spojne povrnjeni: „Gda pa te nečísti dŭh vóide s človeka, okôli hodi po stíhi mestaj, íšče počínek i ne nájde ga. Teda veli:

Povrném se vu híšo mojo, odkud sem vózišao. I pridôči nájde jo spráznjeno, pometeno i osnáženo. Teda ide i vzeme s seboj sedem drúgi dŭhóv, hŭjši od sébe i notri idôči prebívajo tam; i ta slédnja človeka tístoga se hŭjša od prvi.“ (Mát. 12. 43-45; Luk. 11. 24-26)

Etakšo pokôro, etakše povrnejnje držijo sektáše. Oni so rêsan vópomeli níšterni grêh s svojega srcá i osnážili so se z níšternim „dobročínénjem“, notri se je pa povrnolo k njim sedem drúgi hŭjši dŭhóv — líki je te prvi bio — celô drúgi poménšávanje, zaničávanje, samogasebé pa preštímávanje i zvišávanje, ka je že samô vu sebi túdi že zadosta k tomí naj očívesno bode, ka so oni zaistino túdi preveč daleč odevdarili, celô odtrgnoli so se od Kristušove poníznosti, od pravilno razkládane bože rejči — od istíne.

Ka je že prorokúvao níгда od nji te apoštol? „Bili so pa i krívi prorocke med lúdstvom, líki i med vami bodo krívi vučitelje, kí notri pripelajo pogibelna jeretinstva.“ (II Pet. 2, 1-2.)

Jas sem je prevučávao, preskúso i spoj vóspoznao. Záto vás branéč opominam, bratje moji, z etími rečmi našega Zveličítela: „varte se od krívi prorokov...!“ (Mat. 7. 15.)

Vu kom vse bídijo ešče i s kém vas ščéjo zapelati, odtrgnoti od istíne, od práve vere, tó vam drgôč opišem dolí, či de me dober Bôg živo i tak ščeo. Tečas pa túdi i túdi potom vsígdár, med vsákimi razmerami zdržte, ka máte: vašo na Kristušovom evangeliomi fundálivano vero, naj vam níšče ne vzeme korôno vašo. (Ozn. 3. 11. i 2. 10)

„Verostájte, stojte vu veri, možjé bojte, močni bojte!“ (I. Kor. 16. 13.; I. Pet. 5. 8-11.)

Z-Luther kalendarija.

Ousvetnost i správišče Gustav Adolfa drúštva.

Prekmursko evang. Gustav Adolfa filialno drúštvo je svojo letošnje ôsvetnost i správišče sept. 7-ga v M. Soboti melo, na šterom so tao vzéli zastopn'ci vsê naši prékmurski gmáni dostá priátelov-priátelic Gustav Adolfa drúštva.

Ousvetnost se je ob 1/4 9. vóri začnola vu cerkvi z popévanjem 211 pesme. Škalič Šandor lendavski dŭhovnik so na podlági Gal. 6, 2. predgali. Nemeč Lajoš akademik so na goslaj, s sprevájanjem orgol, dvê pesmi igráli. Kovátš Frida fararca so solo popéváli edno pesem, s

sprevàjanjem orgol. Med igrov, dotično popèvanjem, so nas deklamàcije opominale na verebratske dŹžnosti. Berke Errò je deklamàlivo „NabŹd“ pesem, Sočič Ilonka „Gustav Adolf“ pesem, Kardoš Géza „ObliŹbo“.

Potom so predsednik drŹštva, Luthár Ádám puconski dŹhovník meli svoj odprtni govor od etoga dugovànja: naša odgovornost pròti evang. raztorjenostam. Za tèm so òdprli gjŹlèš i naprèdàli svoje naznanilo od drŹštvenoga Źitka v pretečenom leti. Z toga naznanila li ništerne točke zamerkamó ese.

Notrijemànja smo meli vkŹp 12 231 5 D; 186·5 D menje. liki v prvèšem leti. DarŹvano je po faraj: Puconci 3913 D, Bodonci 1402·25 D, M. Sobota 1280 D, Hodoš 936 D, KriŹevci 890 75 G. Slaveča 625 D, Lendava 500 D, G. Petrovci 440 D, Moravci 394 D, Domanjševci 387·5 D, Apači 213·5 Din. Poprèkno pride na dŹšo 52 p. Ali eta poprèknost se vu pojedini faraj etak razvija: Lendava je dála za vsakov dŹšov 1·43 D, Puconci 98 p, Hodoš 92 p, Apače 73 p, Bodonci 56 p, M. Sobota 54 p, G. Slaveči 39 p, Domanjševci 31 p, Moravci 30 p, KriŹevci 21 p, G. Petrovci 18 par.

Na tak zvàni „decé dár“ so aldŹvali: Puconci 405 D, M. Sobota 266 D, Bodonci 264 5 G. Slaveči 157 D, KriŹevci 68 D, G. Petrovci 46 5, Domanjševci 42·5 Din.

Podpore so dáne: Apačam 1800 D, Lendavi 900 D, Domanjševcom 400 D, G. Slavečom i Seli 200—200 D, Diakonis Domi v N. Vrbasi 100 D; decé dár, 1249·5 D Koračevi (Bosnija) na zidanje molitvárnice. Gorioštànjena Źuma je pa pòleg pravil dána glàvnomi drŹštvi.

Nazàdnje je gjŹlèš zahválnost vadlŹvao vsèm onim, ki so se vkomtáli trŹdili za pozdignjeni tekáj létne òsvetnosti. Po vrèloj zaklŹčnoj molitvi predsednika i po navdŹženom spèvanji 1. veršusa „Trdi grád“ pesme so z cerkvi vò idoči 344 Din offertoriuma položili na cio Gustav Adolfa podpornoga drŹtva.

Od materé cèrkvi vernosti.

(Vzèto z Dr. Mešterházy Ernò, prèkdunajske evang. cèrkevne krajine inšpektora, létnega krajinskoga odprtnoga gjŹlèša gòvora.)

„Moremo previditi, ka dnesdèm od vsàkoga nás vèkšo vernost želè Sv. mati cèrkev, kak vu mira blàŹžení létaj. Dnesdèn je nè zadosta tó

praviti, ka sem evangeličànc i z tèm zadosta včiniti misliti k-kmateré cèrkvi drŹanja duŹnosti. Dnesdèn nesmimo samo po imèni bidti evangeličànje, àr vezdàšnji časi od vsàkoga vernika pozitivno — aktivno delanje želèjo i čakajo. Nevtajeno je potrebno, naj se vsaki evangeličanski vernik interesèra od nàstaja svète materé cèrkvi ino se lŹbezniivo briga i deŹa za njè naprèidènje i dobro bodòčnost. Pòleg svojega stàna i prèmočnosti more tál prositi i vzèti vu njè cimpranja opravicaŹ. Naj ogvŹšani bode vu tom, ka či bår količkaj doprinesè vu cèrkevnom deli, je Źe svète materé cèrkvi delavna i hasnovita kotriŹga . . . Bojdímo vrèli, zdrzni, vu prèdnji vrstaj se bojŹvajòči, nepomènkani bojŹvníki za njè pravice obarvanji . . . Bojdímo zavèdni evangeličànje, ki vu vsàke féle stàvi, vu vsàkom vrèmeni batrivo denemo svedòstvo od naše svète materé cèrkvi ino k-njè lŹbeznosti.“

Rázločni máli glàsi.

Radosti glàs: „Dète sem bio ino sem obstarao, ali nè sem vido toga pravičnoga òštàvlenoga, niti semena njegovoga kriŹh prositi“. (Źolt. 37, 25.)

Senioratno spràvišče. Naša šinjorija je svoje létno rèdno spràvišče sept. 7-ga v Murski Soboti mèla. Spràvišče so Kovàtš Štefan šinjòr òdprli i naprèdàli svoje létno naznanilo, štero je vsebovalo dugovànja v Morávskoj fari, kŹpčijo funduša za cèrkev v Seli, teŹkòče v Apačkoj raztorjenosti i veroučni plàn po Dšuban JoŹefi vkŹpposštàvleni; nadale vrèdvzètje ništerni dugovànj lãnskoga senioràtnoga spràvišča i statistiko. Potom so različne senioratne nazavŹpnosti predložile svoja naznanila. Prišestno leto senioratno spràvišče v G. Petrovci bode.

Osební glàs. Fartek Franc inšpektor G. Slavečke fare so dolizahvállili s svoje inšpektorске čèsti. — V Lendavskoj fari so KŹhár Štefan òvni pèneznik.

Mrtelnost. Aug. 25 ga so mrlí Baltazár DeŹò debrecenski kalavinski pŹšpek v 65 l. starosti svoje. Vu njih se je odselila proteštantnoga Źitka edna nájbole vòzdignjena vodilna osebnost. Ednàki, krepek, ogvŹšani, batriven mòŹ so bilí, ki so od Bogá dáne bliščèče miloŹče dáre meli. — Aug. 27 ga so v Bodonci po krátkom betègi mrlí Beznèc Štefan fàrni vrèli kurátor, našega Lista veren čtenjár. Gorioštànemo.

Pošta. Beznec I Francija. Naprêplačilo hvaležno prejéli. — Kutoš Arpad Francija. Adres popravili. Mesto zgùblenivi numeri drùgivi poslali. — Šebjanič Terezija Francija. Spodobne vsebine veršuse smo že večkrát objavili v našem Listi i kalendariji, nebi radi záto isto ponávlali.

Puconci. Aug. 23. so nam naš roják Šoštarič Franc dühovnik v Subotici, glásili Božo sv. Rêč; sept. 20 ga pa Kùhar Franc morávski administrator bodo oprávlali prinas Božo službo ino isti dên popoldnévi blagoslovijo nôvo predelaní vodovod na Gorici.

Samovolní dári. Na goridržanje Dúševnoga Lista: Šfitar Šándor trg. M. Sobota 10 D, Čer Ilona Francusko 10 Din. — Na nesprihlivi vènc Luthárove Flisár Šarolte: Ritoper Jolan v Markišavci 10 Din. — Na Dijački Dom: g. Titán Jožef vučitel v Pukonci 100 Din. V puconskoj fari ob prilíki dáče pobéranja so darúvali: Bokračí 10 l. pšenice, 8 l. žita, Brezovci 16 l. pš., 15 l. ž., Dolina 22 l. ž., Gorica 9 l. pš., 10 l. ž., Krnci 8 l. pš., 15 l. z., Lemerje 9 l. pš., 8 l. ž., Markišavci 15 l. pš., 26 l. ž., Moščanci 4 l. pš., 10 l. ž., (štero je z pènezí pláčano v 15 Din), Pečarovci 26 l. ž., Polana 33 l. pš., 35 l. ž., Predanovci 20 l. pš., 32 l. ž., Puconci 76 l. pš., Pužavci 21 l. pš., 40 l. ž., Sebeborci 27 l. pš., 14 l. ž., Šalamenci 20 l. pš., 15 l. ž., Vaneča 13 l. pš., 7 l. ž. i 2 D, fara 165 l. ž. (90 l. z penezí plačano 90 Din). Vkup 281 l. pšenice, 358 l. žita i 107 Din. pènez. — Topla hvála vsem za vse!

Turobni glási. Odselili so se zádnji mèssec z Puconske fare vu večnost: vd. Poredoš Franciška, roj. Podlessek v Pečarovci, st. 78 l., vd. Horvat Ida, roj. Kumin na Gorici, st. 28 l., vd. Pavlič Eva, roj. Cipott v Sebeborci, st. 62 l., Fartelj Šándor v Andreci, st. 80 l. i eden otrok v Krnci. — Naj májo sladtek grobski sèn i blážno goristanenje.

Ka novoga? V Nürnbergi v Nemčiji je Hitler od 8—14. sept. držao velki kongres, kama je 3000 posebni vlákov pripelalo poslúšňavce iz cele Nemčije. Njegov govor so ništerne države prepovedale objáviti. Jedro njegovoga govora je bio: Berlin proti Moskvi! — Diktátor Rusije, Stalin, je dao 16 komunistični prvakov vmoriti, ár so s Trockijom držali. — V Špániji uporniki močno napredújejo, že so zavzéli železnico, štera je vézala Špánijo s Francijo. — 19. okt. bo seja pét velesil. Kak poročajo francuske i angleške

novine, — Nemčiji nazáj ponúdiyo Togo i Kamerun kolonije v Afríki. — V 4 letaj Nemčija ne bo več prisiljena na uvoz sirovin, ár de domá producerala vse. Pred krátkim so vónajšili, ka kak se dela bombáž (za cájg) iz mleka. — G'ávni tájnik Drùštva národov Avenol je k Musoliniji hodo zavolo sodelovánja v Drùštvi národov. Francuske novine se norca delajo, i te pot imenújejo za „Canosso.“ — Kak „Politika“ poroča, naša vláda 200 vagonov semenske pšenice kúpi v Bánkuti. Iz toga 180 vagonov razdelijo v Dunavskoj, po 10—10 pa v Vardarskoj i Drinskoj bánovini. Vláda je za to kúpčijo kmetijski oddelek Dunavske banovine zavúpala i za té clo 800.000 Din odložila. — S 1. okt. se pri nas končno túdi zákon od kméčke zaščite reguléra i stopi v žitek. — V Romnuji je nastála sprememba vláde. V novoj vládi nega več Titulesca, ki je 14 let blo romunski zvúnešnji minister. — V Nemčiji je podugšana vojaška služba na dve leti. Zdá bo mela Nemčija stálno pod orožjom 2 milijona vojakov.

Te príličen Mozeš.

Vu ednoj ménšoj vési Hannovera, tak právi pripovést, se je spráznilo zvonársko mesto. Što bi mogo napisati čúdivanja farara, gda se eden dên samo notripostávi k njemi eden židov, ki je túdi vu onoj vési živo, Mozeš Levi i se glási, ka on prevzeme zvonársko mesto. „Ali Mozeš“, erčé te farar „mi vás nemremo kak židova za zvonára gorivzèti.“ „Ali gospon farar, oni me dónok okrstijo i jas te z veséljem postánem krščenik.“ Farar, komi se je sméšno vidlo ednoga židova za zvonára gorivzèti, erčé: „Ja, Mozeš, tó je vse lépo i dobro, ali ka za iména bi pa vam dáli kak krščeniki? Stáro imé, Mozeš Levi, nemrete zdržati, ár nišče bi vás nè držo za krščenika.“ „Na tó sem jas že túdi mislo, gospon farar, znájo ka, meni se jáko dopádné i bom se zvao Luther Márton.“ Farar se je od smeha komaj nazáj zadržo: „Za Božo volo, kak pa pridete na tó misel?“ „Nú, naj se ne smehéjo, Luther Márton je edno lépo imé i meni nede trbèlo z srákcí vózrezati monograme, štere sem napiso L. M.“

Nè istina, té Levi Mozeš je príličen človek bio. Ali njegova príličnost je nè dosta bíla vrédna. Ali pítajmo samo, nega dosta tákši prílični Mozešov med luteráni, ki vero svojo zapústijo za eden dober „kšeft“? Ki dostakrát že naprê odájo i ešče deco svojo za edno „dobro partíjo“? Tó je dokáz, ka takši nemajo vere, ár práva vera prvle nihá „žitek i blágo i vse ka je drágo“, kak vero vu Kristuši.

Reformácia na Angleškom.

Naprejdáva: SILVÁNUS.

(Nadaljavanje.)

Ali pred smrtjöv je požalüvo té stopáj i gda je na gormádo šö je sam sebe prítöžo za nevörnoga, ki je zatájo pravico, naj si žitek obdrži. Pred vsëm lüstvom je vu plan éi vtégno svojo právo rokö i je erko: „Eta je pregrešila, tá naj gori obrpvim.“ Tak je Cranmer svojo slabost vu smrti vöžégo z sam sebe. Túdi Marija se je v pámeti zméšala, ár je čütüla, ka mržnjo národa na sebe obrné za volo vmárjanja i po nikakšoj pöti nemre vere napréidénje prekrátiti. Na tö je túdi preci mrla i jo je Elizabeta, Ane Bolein či nasledüvala.

Elizabeta je svojo mladost brezi veselja i vu vékšem táli v zápori potrošila. Ali ta samočina je za njö edna šöla módrosti bila i vučitel spoznanja, mertüčlivosti i ponizne pokornosti grátala. Kak njéna nesrečna mati, túdi ona je navdüšena bila za evangeličansko vero. Vse ro be oslobodila z vöze, štere je Marija zaprétü dála i je pomali notrúpelala reformácijo brezi ka bi pápince težila ali pregánjala. To nájvékšo oblást obri cèrkvi je nazáj na sebe vzéla, či bár ka jo je pápa ponövnö vöprekuno. Božo s'üzbo, štero je od evangeličanski theologov v réd dála postaviti, je obdržála vu sredini med pápinski ceremónijov i vu daleč idöčov pröstočov. Približno tak, kak je ešče dnesdén naváda vu anglikánskoj cèrkvi, gde je ešče vnögo zvönéšnje formálnosti obdržáno od stáre pápínske cèrkvi, né tak, kak vu nemški i švájcarski proteštantski cèrkvaj. Edno verevadlúvanje je bilö vküppostávenö v 39 ártikulušaj, štero je ešče dnesdén valávno v Angliji. Püšpeki so ostanöli vu svoji čésti i dohötkaj, samo so mogli evangeličansko vadlúvanje gorivzétü. Elizabeta je sledi ostro postöpala próti vsakšemi zburkávánji i revolucionálnomi trenjé ti pápincov, kak túdi próti do skrájnosti idöčim reformátorom. Dönok je pod njénim 25 lét trpéčim, srečnim vladárstvom položenü fundament Anglije velikosti i zmožnosti, i ete fundament je nika né drügo kak pa Kristušov evangelium, od šteroga slično se vidi ešče i dnesdén po drügi evangeličanski držávaj. K ednomü popolnomü verskomü vjedinanji je túdi na Angleškom né prišlo i tö ni nikša politična oblást nemre prisiliti. Rávno za toga volo, ka je

Elizabeta na sebe potégnola to nájvékšo oblást cèrkvi so sledi dúge strankarske borbe nastanole. Od králevske vlásti poprávlena cèrkev, vu šteroj je dosta ostonölo vu Boži slúžbaj od pápínske návade, se zové püšpekijska ali episkopalna cèrkev. Vnögi so z ustanövom (autonomijov) té episkopalne cèrkvi né bili zadovolni. Né so šteli nika tákšega obdržati, štero na pápínsko spominja. Té, ki so na popolno očüščenjé (puritas) trii, so se od episkopalne cèrkvi löčili i se zovéjo: puritánéri ali presbyterianéri. I med eti, ti do skrájnosti idöči, ki so sledi, posébnö pod tim velikim imenitnim Oliver Cromwell om se nastanili, so ti independenti, ki so né samo tö episkopalno, nego túdi to presbitanersko cèrkev zavrgli, tak ka so vsi posébnü i od edendügoga nezavisni.

Oliver Cromwell je eden dežélnü plemenitáš bio, ostroga i energičnoga karaktera, čistoga mišlénja i ostroga pogléda möž. Gda je I. Karl, eden vnük Marije Stuart, kak král na Angleškom, léta dugo brezi parlamenta, spoj po svojoj völi vladáro vu držávni i vu vadlúvánjski dugovánji je med národom meščanska bojna vövdánila, vu šteroj so se králá ljudjé i parlamentna partája borile med sehom. Šereg parlamenta je z puritanerov stao, ki so cerkev od vsakše človeče blödnosti i zvönéšnosti očistiti šteli; „résni, fanatično pobožni ljudjé, ponizni i pokorni pred Bögom, gizdávi i negenlivi pred človekom.“ Voj toga šerega je Oliver Cromwell bio, möž velikoga voditelškoga talenta. Z nepokvarjeni s'önov deželnoga národa si je po časi celi šereg plemeniti borcov spravo oköli sebe, štere je stálno včüo na obráčanje orožja i med tém jih je napuno z svojov verskov navdüšenostjöv, štere je za „železna rebra“ imenüvo. Žnjimi je dvakrat obládo králá šereg, šteri je z pápincov i z nasledniki episkopalne cèrkvi bio vküppostávenü. I. Karl je bio zgráblenü i vödánü parlamentskoj partáji. Cromwell, vu koga rokaj se je pomali vsa oblást koncentrirála, si je tak djao z krádom, kak z ednim razbojnikom. Dao ga je kak tyrana, odávca, vmoritca i národa protivnika na smrt osöditü i v Londonü pred palačov Whitehall glavö vzétü. Cromwell je z ednoga obloka kcoj glédo to krvávo komédijo. „Ovo, vadlúvanje je rešeno i slobočina jezere i jezere zagvüšana“, je zakričo, gda je Karla gláva vu práh spádnöla.

(Dale.)